ГЛУМИЦА ИВАНА ЖИГОН, СИНОНИМ „ПРКОСНЕ ПЕСМЕ”, БОРАЦ У ОДБРАНИ ПРАВА НА ОДБРАНУ

## У Метохији увек сија сунце

„Мислим да су људи на Космету данас по неком узвишеном парадоксу срећнији од нас, јер су суштински слободнији. У срцу неправде људи се не могу заваравати шареним лажама – заваравати се, то је тамо превелики луксуз – па су слободни бар у својим главама. Овде нам испирају мозгове, а мени се чини да тамо перем свој мозак од тог испирања, перем га од свих нагомиланих лажи, себичности и кратковидих глупости београдске чаршије. Чистим своју упрљану велеградску душу”

Пише: Богдан Десница

Ар-хе-тип-ска же-на ис-ку-пљу-је свет. Му-за по-е-зи-је у по-тре-сној од-бра-ни пра-ва на пе-сму, на су-зу, на уз-не-се-ност. На до-сто-јан-стве-ност пат-ње и жр-тву. На искре-ност. На дру-гост. На до-след-ност. У јед-ној епо-хи па-ла-му-ђе-ња, ћиф-тин-ства и ни-ске про-зе.

Бо-рац ко-ји бра-ни пра-во на од-бра-ну.

Сце-на кру-жи око ње, она с ла-ко-ћом по-ста-је сре-ди-ште ко-је све-тли.

Чак и кад су је моћ-ни са-вре-ме-ни-ци оп-ко-ља-ва-ли по-до-зре-њем и спу-та-ва-њем, пред њом су се, са ше-ши-ром у ру-ци, кла-ња-ли нај-ве-ћи, на че-лу са Фјо-до-ром Ми-ха-и-ло-ви-чем. Мо-жда је то нај-бо-ља На-ста-сја Фи-ли-пов-на ко-ју је ика-да ви-део. Ни-ки-та Ми-хал-ков би се сло-жио.

Али, у сво-јој епо-хи, Ива-на Жи-гон је пре све-га „але-го-риј-ска Ср-би-ја” и нео-бич-на *П р-ко-сна пе-сма*
(ко-ја се упра-во ових да-на по-ја-ви-ла у мул-ти-ме-ди-јал-ном из-да-њу, на CD-у). На пи-та-ња „НА-ЦИ-ЈЕ” од-го-ва-ра са-мо не-ко-ли-ко да-на на-кон што је, на во-да-ма Ушћа, по-ста-ла су-пру-га, и са-мо не-ко-ли-ко не-де-ља пре но што ће, на прав-ди Бо-га, по-ста-ти мај-ка.

**• По̀следњих го̀дѝна вѐлѝки део свог жѝво̀та и енер̀гѝје по̀свѐтѝли сте срп̀ској дѐци са КиМ. Ка̀жу да Вас по̀зна̀ју до̀слов̀но сва прѐо̀ста̀ла срп̀ска дѐца та̀мо. Ка̀ква је то сна̀га, ка̀ква мо̀тѝва̀цѝја, ка̀кво ис̀ку̀ство?**

Ма, то је је-ди-ни на-чин да пре-жи-вим сво ово лу-ди-ло. Лу-бав ко-ја ис-це-љу-је. Јер и ср-це и мо-зак су ми пре-о-се-тљи-ви на ла-жи, а на-ро-чи-то на глу-пост. Тра-жим за-то ма-ло исти-не за лек, и стиг-нем до Ко-со-ва, до Ку-бе, до Бе-ло-ру-си-је... Из-гле-да да ме има сву-да где је не-прав-да, ве-ро-ват-но за-то што је та-мо и нај-ви-ше от-по-ра про-тив ње. У са-мом от-по-ру про-тив не-прав-де нај-ви-ше је ве-ре у прав-ду, у по-бе-ду. Без те ве-ре не бих пре-жи-ве-ла у све-ту ко-ји ула-зи у оно исто „парт-нер-ство за мир” ко-је га је бом-бар-до-ва-ло, у Евро-пу ко-ја се рас-па-да од не-сло-ге и про-те-ста, од пре-да-је ге-не-ра-ла и ју-на-ка ха-шким уби-ца-ма. То мо-гу да из-др-же са-мо ср-ца сла-би-ћа. Ја-ка ср-ца пу-ца-ју од не-прав-де.

Мо-жда то зву-чи су-ро-во, али ме-ни се чи-ни да на Ко-со-ву не по-ма-жем ја де-ци, не-го та де-ца ме-не спа-са-ва-ју. Или је то, у ства-ри, све јед-но те исто. Тек, мно-го је би-ло су-за, мно-го сме-ха, мно-го пе-са-ма, за-гр-ља-ја, по-љу-ба-ца на Ко-со-ву у по-след-њих 3-4 го-ди-не, ка-ко ре-дов-но оби-ла-зим та-мо-шња се-ла и за-се-о-ке. Је-дан од нај-не-ве-ро-ват-ни-јих ути-са-ка је да у Ме-то-хи-ји увек си-ја сун-це. И ми-слим да су љу-ди на Ко-сме-ту да-нас по не-ком уз-ви-ше-ном па-ра-док-су сре-ћ-ни-ји од нас, јер су сло-бод-ни-ји. У ср-цу не-прав-де љу-ди се не мо-гу за-ва-ра-ва-ти ша-ре-ним ла-жа-ма – за-ва-ра-ва-ти се, то је та-мо пре-ве-ли-ки лук-суз – па су сло-бод-ни бар у сво-јим гла-ва-ма. Ов-де нам ис-пи-ра-ју мо-зго-ве, а ме-ни се чи-ни да та-мо пе-рем свој мо-зак од тог ис-пи-ра-ња, пе-рем га од свих на-го-ми-ла-них ла-жи, се-бич-но-сти и крат-ко-ви-дих глу-по-сти бе-о-град-ске чар-ши-је. Чи-стим сво-ју упр-ља-ну ве-ле-град-ску ду-шу.

„ЈА, КЋИ БОЖ-ЈА, СР-БИ-ЈА”

**• Пред мај‌стор‌ским објек‌ти‌вом Пе‌тра Ву‌ја‌ни‌ћа, сво‌је‌вре‌ме‌но, би‌ли сте але‌го‌ри‌ја‌ска *Ср‌би‌ја*. (Фа‌сци‌нант‌но сте при‌ста‌ја‌ле јед‌на дру‌гој.) Удуб‌љу‌ју‌ћи се у пси‌хо‌ло‌ги‌ју тог „лик”, шта сте от‌кри‌ли у ње‌му, а шта у се‌би?**

У лик Ср-би-је ужи-ве-ла сам се, мо-жда и пре-те-ра-но, го-во-ре-ћи сто-ти-на-ма пу-та *П р-ко-сну пе-сму*
До-бри-це Ери-ћа. Ову пе-сму ве-ли-ки пе-сник на-пи-сао је у сво-је име. Ја-сно је да ме-ни не би би-ло мо-гу-ће да иза-ђем пред пу-бли-ку и из-го-во-рим: „Ја, раб Бож-ји Ср-бин с про-се-дом бра-дом...” Не-ким чуд-ним ин-стинк-том До-бри-ца је до-био иде-ју да ми по-да-ри нај-леп-шу и нај-те-жу уло-гу, и при-ла-го-дио
*Пр-ко-сну пе-сму*
за жен-ски род. Та-ко сам по-ста-ла „Ја, кћи Бож-ја, Ср-би-ја”.

Пе-сма је, чи-ни ми се, овим „при-ла-го-ђе-њем” по-ра-сла и пре-ра-сла од лич-не

ис-по-ве-сти јед-ног чо-ве-ка до ис-по-ве-сти чи-та-ве јед-не зе-мље, ње-ног на-ро-да, ње-не суд-би-не, исто-ри-је, па и бу-дућ-но-сти. Учи-ни-ла је да и ја по-ра-стем, она ми је отва-ра-ла пу-те-ве та-ко са-гла-сне са мо-јом при-ро-дом, же-ља-ма, схва-та-њи-ма. Пре-ко ње сам се све бли-же упо-зна-ва-ла са сво-јом до-мо-ви-ном. Као да ме је та пе-сма во-ди-ла пу-те-ви-ма сво-јих сти-хо-ва ко-ји-ма ћу учи-ти све ду-бље да је раз-у-мем, све бол-ни-је да је до-жи-вља-вам, да бих мо-гла све пр-ко-сни-је да је го-во-рим. Са њом, би-ла сам по-треб-на сви-ма ко-ји је до-жи-вља-ва-ју на сво-јој ко-жи. Већ 1993. го-во-ри-ла сам је по сне-гу на пр-вој ли-ни-ји фрон-та у Бо-сни, пред ма-ле-ном че-том ле-пих, мла-дих вој-ни-ка, у при-су-ству мо-је мај-ке. За-то сам се љу-ти-ла кад су их по-сле у не-ким на-шим иди-от-ским фил-мо-ви-ма при-ка-зи-ва-ли као из-гу-бље-не очај-ни-ке и од-мет-ни-ке. Ти-по-ви ко-ји сни-ма-ју та-кве фил-мо-ве, док њи-хо-ви вр-шња-ци ги-ну, ни-кад не-ће има-ти та-ко чи-ста ли-ца ко-ја су ми оста-ла у пам-ће-њу отуд, са фрон-та. Не ка-жем да ни-је би-ло и тих њи-хо-вих ру-го-ба и спо-до-ба, јер их сву-да има. Али, из-гле-да, сва-ко ви-ди оно што, по сво-јој ме-ри, за-слу-жу-је. Они ко-ји су на са-мом дну жи-во-та, они по ње-му и ри-ју и ко-па-ју не би ли убе-ди-ли око-ли-ну да ни-су они баш нај-ру-жни-ји, нај-пр-ља-ви-ји, нај-го-ри. Али би-ће да не-ма го-рих од та-квих „умет-ни-ка и ин-те-лек-ту-а-ла-ца". Јер ба-ви-ти се умет-но-шћу да би уни-жа-вао чо-ве-ка је нај-не-до-стој-ни-ји по-сао за ко-ји знам. То је по-сао ко-јим же-лиш да из-на-ка-зиш ду-шу сво-јих гле-да-ла-ца, да би сви би-ли зли и пр-ља-ви као што си ти. Та-ко ја до-жи-вља-вам ту да-на-шњу не са-мо ан-ти-срп-ску, већ, ре-кла бих, ан-ти-људ-ску умет-ност.

**• Али и Бе□о□град, наш Бе□о□град, је□жио се пред сво□јом соп□стве□ном*Пр□ко□сно м пе□смом***?**

Да, чак и ле-де-ни Бе-о-град је за-ва-пио за њом 1999, то-ком NA-TO бом-бар-до-ва-ња. Ни-ма-ло слу-чај-но, на мо-сту, 17. апри-ла, усред пе-сме по-че-ла је ва-зду-шна уз-бу-на, чу-ле су се си-ре-не. Кра-јич-ком ока, са им-про-ви-зо-ва-не сце-не, ка-ко то са-мо глу-мац мо-же (а, ве-руј-те ми, глу-мац оста-је глу-мац чак и кад ту-ма-чи на сце-ни сво-ју соп-стве-ну ми-сао и суд-би-ну), угле-да-ла сам љу-де ко-ји не по-ми-шља-ју да се раз-бе-же. У де-ли-ћу се-кун-де за-чу-ди-ла сам се то-ме, јер сам у истом том тре-нут-ку по-же-ле-ла да ско-чим са би-не, пре-тр-чим оно по-ла мо-ста и до-хва-тим се тла ко-је ни-је обе-ле-же-но као циљ смр-то-но-сног ми-ло-срд-ног ан-ђе-ла. Али, охра-бре-на и по-сти-ђе-на хра-бро-шћу сво-је „пу-бли-ке", на-из-глед са-свим обич-ног све-та, са-зре-ла сам у јед-ном се-кун-ду и по-гле-да-ла увис. До-би-ла сам не-ки но-ви глас и тон и сна-гу, и за-ур-ла-ла у ноћ-ну та-му што је зло-коб-но пред-ста-вља-ла мрак да-на-шње бом-ба-шке ци-ви-ли-за-ци-је ко-ја се-је смрт по чи-та-вом све-ту. Чи-ни ми се, тек од та-да по-ста-ла сам до-стој-на да као чо-век, па и глу-ми-ца го-во-рим ову пе-сму. Од тад смо сра-сле. Од тад се дру-жи-мо, и пу-ту-је-мо за-јед-но по све-ту. Она ме је чак на-у-чи-ла и јед-ном но-вом је-зи-ку, је-зи-ку ју-жно-а-ме-рич-ке ци-ви-ли-за-ци-је ко-ја да-нас во-ди нај-до-сто-јан-стве-ни-ју бит-ку про-тив „но-вог свет-ског по-рет-ка".

На-и-ме, по-же-ле-ла сам да је у пре-во-ду на шпан-ски из-ре-ци-ту-јем Фи-де-лу Ка-стру и по-све-тим је ко-ман-дан-ту Че Ге-ва-ри, и тај сан ми се ис-пу-нио. Али, на-гла-си-ла бих да се сан ни-је ис-пу-нио тек та-ко. Ни-је до-вољ-но до-би-ти до-бру иде-ју, ни-је до-вољ-но ни по-тру-ди-ти се и шест ме-се-ци учи-ти шпан-ски, ни-је до-вољ-но чак ни би-ти упо-ран. Чи-ни ми се, по-нај-пре тре-ба свим ср-цем ве-ро-ва-ти у оно што чи-ниш, и чи-ни-ти то бес-ком-про-ми-сно, стра-сно, не при-ста-ју-ћи на стран-пу-ти-це, на при-ма-мљи-вост од-у-ста-ја-ња, на са-му мо-гућ-ност да не учи-ниш све што мо-жеш.

И, да се вра-тим на ва-ше прет-ход-но пи-та-ње, по-сле *Пр-ко-сне пе-сме* не-ка-ко ми је би-ло нор-мал-но да одем у раз-ру-ше-ни Ге-не-рал-штаб са фо-то-гра-фом Пе-тром Ву-ја-ни-ћем и бу-дем Ср-би-ја. Ни-је то ви-ше би-ло ни ње-го-во уме-ће, ни мо-је ли-це, у пи-та-њу су би-ли обла-ци ко-ји су на-до-ла-зи-ли баш као што смо же-ле-ли, јер смо сли-ка-ли исти-ну ко-ја жи-ви у на-шим ср-ци-ма.

У ОКРИ-ЉУ БЕ-ЛЕ ОТАЏ-БИ-НЕ

**• *Пр ко сна пе сма* је, из гле да, обе ле жи ла Ваш жи вот мно го ви ше и ду бље но што се то обич но ми сли ?**

Да, о њој бих мо-гла до су-тра, ни-кад не бих то ис-цр-пла, то-ли-ко се она по-ме-ша-ла са мо-јим жи-во-том. Упо-зна-ла ме је не са-мо са Ка-стром, не-го и са Лу-ка-шен-ком ко-ји, као што ви-ди-те, је-ди-ни у Евро-пи по-бе-ђу-је упр-кос прет-ња-ма, уце-на-ма, са 82 по-сто од 92 по-сто иза-шлих на би-ра-ли-ште. И ти глу-пи Аме-ри ка-жу: то ни-је де-мо-кра-ти-ја. Ме-ни је тек сад по-ста-ло до кра-ја ја-сно да они де-мо-кра-ти-ју – вла-да-ви-ну на-ро-да – ту-ма-че као вла-да-ви-ну сво-га на-ро-да над дру-гим на-ро-ди-ма.

По-сла-ла сам му че-стит-ку: „Ко сад сме да ка-же да у Бе-ло-ру-си-ји не-ма пла-ни-на?”

На-и-ме, Бе-ло-ру-си-ја је огром-на рав-ни-ца, про-стран-ства оне на-ше ста-ре Ју-го-сла-ви-је, а њен нај-ви-ши врх је 346 ме-та-ра над-мор-ске ви-си-не. Ваљ-да за-то уме-ју да гле-да-ју у да-љи-ну. За-то су се ваљ-да и на-ви-кли да се ду-хом бра-не од на-је-зда за-во-је-ва-ча то-ком исто-ри-је. Уве-ре-на сам да су за-то на-зва-ни *Бе-лом* Ру-си-јом, јер ни Та-та-ри ни-су ни-ка-да ус-пе-ли да осво-је ста-ро По-ле-сје. Из-гле-да да су иму-ни на Та-та-ре свих епо-ха.

Ето, *Пр-ко-сна пе-сма* упо-зна ме са пред-сед-ни-ком са-њa-не отаџ-би-не, оне ко-ја се не пре-да-је и не про-да-је. Ре-ци-то-ва-ла сам је и на дан по-бе-де над фа-ши-змом у њи-хо-вом „Двор-цу ре-спу-бли-ке" и по-том до-би-ла, ка-жу, нај-шар-мант-ни-ји ин-тер-вју од Лу-ка-шен-ка ко-ји је ика-да дао. На кра-ју кон-цер-та по-све-ће-ног ве-те-ра-ни-ма, за-хва-лио се свим уче-сни-ци-ма, а ме-не је по-себ-но пред-ста-вио це-лој Бе-ло-ру-си-ји у ди-рект-ном пре-но-су. Ре-као им је да сам бра-ни-ла сво-ју зе-мљу на мо-сто-ви-ма том *П*

*р-ко-сном пе-смом*

, да мо-гу би-ти при-мер омла-ди-ни и ин-те-ли-ген-ци-ји, и мно-го то-га још, да се не хва-лим то-ли-ко. Ни-ка-да не-ћу за-бо-ра-ви-ти ка-ко су ме-ни и том До-бри-чи-ном и срп-ском пр-ко-су апла-у-ди-ра-ли сви пре-жи-ве-ли ве-те-ра-ни у Бе-ло-ру-си-ји. То је тре-ну-так нај-ве-ће по-ча-сти ко-ју је-дан млад чо-век мо-же да до-жи-ви.

Се-ћам се, че-сто, и Шу-ма-ри-ца 1999. За-су-ли су бом-ба-ма и хум-ке већ јед-ном уби-је-них ђа-ка. Као да су са-ми при-зна-ли да не мо-же да се уби-је не-ви-но би-ће, но-ви фа-ши-сти (као и све уби-це) вра-ти-ли су се на ме-сто зло-чи-на. По-сле је чи-тав Кра-гу-је-вац пе-шке до-шао у сво-је Шу-ма-ри-це, би-ло је ту око 50.000 љу-ди, и ћу-та-ли су том шу-ма-рич-ком гроб-ном ти-ши-ном, док су слу-ша-ли *Пе-сму*. Про-шло ми је та-да кроз гла-ву да се ни-чег као те ти-ши-не не бих упла-ши-ла да сам на ме-сту Аме-ри-ка-на-ца и оста-лих Ен-гле-за. Јер ни-је исто ка-да и ко-ли-ко и за-што љу-ди ћу-те. У ти-ши-ни, кад је ис-пу-ње-на ве-ков-ним бо-лом, чу-је се

*исти-на*

. Би-ла је уби-тач-на и сти-ћи ће их кад тад.

**• Председник сте Друштва руско-српског пријатељства. Недавно сте одликовани Међународном наградом Андреја Првозваног за веру и верност, једним од највиших руских одликовања (које су пре Вас добили руски и српски патријарх, као и руски председник Путин). Стога наročиту тежину има Ваша реченица: „Наша дубока чежња за спасом који се крије у руској снази толико је иracионална и идеалистичка да мора доживети и велика разочарања." Пред нову**

**ета пу ко сов ске дра ме, да ли у Ру си ји ви ди те раз ло ге за но ва ве ли ка раз о ча ра ња, или ипак раз ло ге за осно ва ну на ду?**

Спо-ри-ла бих се ја са том сво-јом из-ја-вом... Да, ира-ци-о-нал-на је та ве-ра, као што де-те ира-ци-о-нал-но ве-ру-је у сво-ју мај-ку. До кра-ја, ин-стинк-тив-но, без све-сти, без-у-слов-но. Али то не зна-чи да та ве-ра ни-је и ра-ци-о-нал-на. Па она је је-ди-ни ло-ги-чан и мо-гу-ћи след до-га-ђа-ја. Не-ће нам ваљ-да ћи-ри-ли-цу са-чу-ва-ти Европ-ска Уни-ја? Зна-те, кад сам пре го-ди-ну и по да-на во-ди-ла 50 го-ло-о-то-ча-на у Ру-си-ју – а то је та-ко-ђе још је-дан не-ве-ро-ват-ни сан ко-ји сам ис-пу-ни-ла не са-мо сво-јим тру-дом не-го и оном де-ку-е-љов-ском же-љом ко-ја не при-ста-је на сво-је не-ис-пу-ње-ње, же-љом ко-јој се при-дру-жу-је чи-тав уни-вер-зум да би се ис-пу-ни-ла, же-љом ко-ја се зо-ве ен-ту-зи-ја-зам – де-сио ми се овај ди-ја-лог. На мо-је пи-та-ње: да ли би-сте же-ле-ли да са Дру-штвом срп-ско-ру-ског при-ја-тељ-ства кре-не-те на пу-то-ва-ње у Ру-си-ју, као на-гра-ду за све му-ке ко-је сте из-др-жа-ли у име љу-ба-ви и вер-но-сти пре-ма њој? – пр-ви го-ло-о-то-ча-нин са спи-ска ко-га сам по-зва-ла те-ле-фо-ном от-ћу-тао је, а по-том од-го-во-рио сво-јим дрх-та-вим, ста-рач-ким гла-сом: „А ко не би же-лео да по-след-њи пут ви-ди сво-ју ро-ђе-ну мај-ку?”

КАД ЗА-ГУ-СТИ, ЉУ-ДИ СЕ ПРО-РЕ-ДЕ

Опет пра-вим ди-гре-си-ју, али по-ре-кло свег овог не-мо-ра-ла у на-шем дру-штву не иде од ко-му-ни-зма ни-ти ко-му-ни-стич-ке иде-је. На-про-тив, Ти-то и ње-гов изам је пре-те-ча свих на-ших да-на-шњих из-дај-ни-ка, јер је до-био ве-ли-ке па-ре упра-во за из-да-ју ко-му-ни-зма, јер је по-у-би-јао нај-и-скре-ни-је, нај-до-след-ни-је вер-ни-ке у иде-ју прав-де ко-ји се ни-су ло-ми-ли ни под нај-го-рим ужа-си-ма го-ло-о-точ-ких му-ка. Да-нас ти љу-ди, на-рав-но они пре-жи-ве-ли, и да-ље но-се сво-ју љу-бав, и ја сам лич-но ви-де-ла на том пу-ту у Мо-скву ко-ли-ко је она не-у-ни-шти-ва. У ства-ри, љу-бав је не-у-ни-шти-ва са-мо ка-да смо спрем-ни за њу и да по-стра-да-мо. Ти че-сти-ти љу-ди су и да-нас у скром-ним ка-пу-ти-ма, а њи-хов Мен-ге-ле, ка-ко га зо-ву, не-ки та-мо Ка-пи-чић, ше-та по Кнез Ми-ха-и-ло-вој ули-ци у свом бар-бе-ри ка-пу-ту, али без тог сја-ја и љу-ба-ви у очи-ма. За ме-не су сре-ћ-ни-ји ови што уме-ју да за-пла-чу на звук ру-ске хим-не, или за по-ги-ну-лим дру-гом, не-го тај ушу-шка-ни у ком-фор г. Ка-пи-чић?

Има и он ваљ-да бар ма-ло ду-ше. Е, то ма-ло ду-ше му су-ди и пре-су-ђу-је.

**• Ми сли те да то има до вољ но жи ве ве зе са овом епо хом и да на шњим ге не ра ци ја ма?**

Да. Жи-ве и по-губ-не. Хо-ћу да ка-жем: да ни-су си-сте-мат-ски уни-шта-ва-ни на-ши нај-до-след-ни-ји љу-ди, да ни-смо то-ли-ке го-ди-не под Ти-том при-ма-ли па-ре за из-да-ју, из-да-ја и при-ма-ње па-ра за из-да-ју не би би-ли та-ко при-род-на по-ја-ва... Уоста-лом, ло-гич-но је да су упра-во де-ца и уну-ци оних „ко-му-ни-ста" ко-ји-ма ни-је би-ла ва-жна иде-ја прав-де, не-го пол-тро-ни-са-ње Ти-ту, ма-ри-о-не-ти за-пад-них си-ла ко-ји је из-био пр-ву ци-глу из Бер-лин-ског зи-да, да-нас они ко-ји се нај-ви-ше сме-шка-ју Со-ла-ни, Кар-ли и оста-лим спо-до-ба-ма, да их не на-бра-јам. И нај-ви-ше пљу-ју по иде-ја-ма прав-де.

**• Ипак нам ни сте од го во ри ли на пи та ње о Ру си ји и још јед ном „ко нач ном ре ше њу" за Ко смет?**

Да, ето, уда-љих се од те-ме, од пи-та-ња о Ко-со-ву и Ру-си-ји. Упра-во на тој ре-ла-ци-ји сам пре-ве-зла, и то на-рав-но бес-плат-но, до сад бар око 1.000 љу-ди. И ви-ше. За-хва-љу-ју-ћи на-шем ДРСП, Ко-со-во је по-се-ти-ло ви-ше функ-ци-о-не-ра из Ру-си-је не-го из Ср-би-је, те се но-сим ми-шљу да осну-јем Дру-штво срп-ско-срп-ског при-ја-тељ-ства, не бих ли на-те-ра-ла ове на-ше 17г да уме-сто у Бри-сел пу-ту-ју ма-ло по КиМ. И јеф-ти-ни-је је, бо-га-ми и леп-ше. И чо-век се увек вра-ти са обо-га-ће-ном ду-шом, а ко-ме је то по-треб-ни-је не-го њи-ма?

Све то, на-рав-но, ни-шта не вре-ди, не вре-ди при-ча-ти о Ру-си-ји док на-ша др-жа-ва ова-ко хр-ли или ср-ља „у Евро-пу". Шта би тре-ба-ло: да Ру-си-ја до-ђе, па да ра-ту-је про-тив Ср-ба да би спа-си-ла пра-во-слав-но Ко-со-во? Исто-риј-ски је бак-суз да је Ру-си-ја 1999. го-ди-не има-ла из-дај-нич-ку власт. Сад, опет, кад ми има-мо Ву-ка за ми-ни-стра спољ-них по-сло-ва, не-ма-мо ви-ше ни-ка-кву шан-су да се опе-ре-мо од сра-мо-те и од-бра-ни-мо сво-ју ду-шу. Сад кад се ор-га-ни-зам окре-нуо про-тив са-мо-га се-бе, а ауто-и-му-не бо-ле-сти су го-то-во не-из-ле-чи-ве, не-ма те Ру-си-је ко-ја нас мо-же спа-си-ти. За-то се сад тре-ба из-бо-ри-ти за су-тра.

А да са-мо зна-те ка-ко ма-ла Дра-га-ни-ца из Ве-ли-ке Хо-че го-во-ри стих „Ко-со-во је ду-у-у-ша Ср-би-но-ва”! Да гле-да-мо ми на-ше Дра-га-ни-це на ТВ-у уме-сто за-дри-глих њу-шки на-ших по-ли-ти-ча-ра, мо-гли би-смо да спа-си-мо и Ко-со-во, па чак и Ср-би-ју.

БОЛ-НО БУ-ЂЕ-ЊЕ ИЗ АМЕ-РИЧ-КОГ СНА

**• У прошлости сте Русима, на јељциновској државној ТВ, да Вам је ниједно ћутање страшније од пројектила НАТО-а, јер се од ниједног ћутања не може побећи ни у једно склониште. Постоји ли данас, у Путиновој Русији, онако велика разлика у поимању тих речи у врху власти, у интелектуалним и културним круговима и у „обичном народу”?**

Не, да-нас су се власт и на-род у Ру-си-ји при-бли-жи-ли. Да-нас сва-ка бан-ка, сва-ки фонд, же-ли да по-мог-не Ко-со-ву, али на-ши ваљ-да не сме-ју да им се обра-ћа-ју за по-моћ. Ме-не, на при-мер, до сад ни-ко ни-је од-био, али не мо-же офи-ци-јел-на Ру-си-ја да пре-го-ва-ра са не-ким та-мо Дру-штвом срп-ско-ру-ског при-ја-тељ-ства. Ипак, да-нас је бо-ље не-го у до-ба Ђин-ђи-ћа: тад је тек Ру-си-ја би-ла у пот-пу-ном за-пећ-ку. Сад се, уоп-ште, лак-ше ди-ше. Смеш бар да по-ме-неш Ру-си-ју, али те-же је већ кад Ру-си-ја от-ку-пи не-ко вла-сни-штво у Ср-би-ји. Е, ту је већ гу-сто! Бо-јим се, ако та-ко на-ста-ви-мо, да ће нас се Ру-си-ја с пра-вом од-ре-ћи.

**• У настојању да дубље схватите оне људе који на Балкану сањају „амерички сан”, рекли сте да не можете да разумете ни једног уметника који се пита не *за шта* живети, него само *како* живети. У међувремену, да ли је тај сан досањан, или су ипак ближа болна буђења?**

Ко се-би да при-зна да у име бо-љег све-та већ 15 го-ди-на ду-ва у пи-шталь-ке, лу-па у

лон-це, ма-ше ба-ло-ни-ма, а у ства-ри иде иза аме-рич-ких за-ста-ва ко-је до-но-се смрт, бом-бе и ма-са-кре по чи-та-вом све-ту? Ко се-би да при-зна да је за-рад бо-љег уси-си-ва-ча и ви-зе за Швај-цар-ску по-стао са-у-че-сник свих тих зло-де-ла? За-то су они да-нас та-ко за-гри-же-ни, јер под-све-сно осе-ћа-ју кри-ви-цу.

**• Вре‌ме у ко‌јем жи‌ви‌мо обе‌ле‌же‌но је ци‌нич‌ном иде‌о‌ло‌шком зло‌у‌по‌тре‌бом ма‌сов‌не кул‌ту‌ре и „ин‌ду‌стри‌је за‌ба‌ве”, па чак и отво‌ре‌ним док‌три‌нар‌ним сво‌ђе‌њем кул‌ту‌ре на ге‌о‌по‌ли‌тич‌ки ин‌стру‌мент „гло‌бал‌не им‌пе‌ри‌је”. Ка‌ко то до‌жи‌вља‌ва‌те и са‌гле‌да‌ва‌те Ви, ко‌ја жи‌ви‌те и ства‌ра‌те у са‌мом ср‌цу кул‌ту‌ре?**

Ја уисти-ну ра-дим у ср-цу кул-ту-ре, али сам та-мо где гло-ба-ли-зам не-ма ин-те-ре-са да при-ви-ри. Глав-ни мој рад у по-след-њих го-ди-ну да-на био је по-све-ћен ан-сам-блу „Ко-сов-ски бо-жу-ри”. По-ста-ла сам хо-ро-во-ђа јед-ног че-тр-на-е-сто-чла-ног ан-тич-ког хо-ра, хо-ра де-це из Ора-хов-ца, Ве-ли-ке Хо-че, При-шти-не, При-луж-ја, Вр-бов-ца, Гра-ча-ни-це... Ми, у ства-ри, не пе-ва-мо, ми не ре-ци-ту-је-мо, ми из-но-си-мо исти-ну, ми се на-шим пе-сма-ма, сти-хо-ви-ма, пред-ста-ва-ма бо-ри-мо про-тив те гло-бал-не не-прав-де. Кад та мо-ја де-ца, у ства-ри на-ша, про-го-во-ре на ен-гле-ском, ру-ском и срп-ском, за-пла-че сва-ки Ен-глез, Аме-ри-ка-нац и Ср-бин. Кад би ови ма-ли ам-ба-са-до-ри би-ли пред-вод-ни-ца на-ших де-ле-га-ци-ја, спа-сли би ми и што се спа-сти не мо-же. Ал’, за-ми-сли-те, он-да би се и Вук рас-пла-као, и он-да би га кад до-ђе ку-ћи ве-ро-ват-но пре-ту-кли!

У по-зо-ри-шту ра-дим ста-ре пред-ста-ве, ко-је иду већ и по 10 го-ди-на, јер их пу-бли-ка во-ли. За но-ве ме не тра-же. За филм ме ни-ка-да ни-су ни тра-жи-ли. Ваљ-да сам не-по-доб-на. Умем ипак да про-би-јем као по-нор-ни-ца, али са-мо та-мо где има до-вољ-но сло-бод-ног па-да за мој хук.

ЖЕНСКА ЖЕНСТВЕНОСТ, МУШКА МУЖЕВНОСТ

**• Бра ни те пра во на ви те шки прин цип у је дном не ви те шком до бу, пра во на искре ност и ви со ки иде ал ле по те у окру же њу им пе ри је ки ча и ла жи, пра во на ро до љу бље у до бу сре бро љу бља, пра во на да ва ње у до бу по мах ни та ле се бич но сти и гра бе жи. Да ли је *пли ва ти уз во дно* Ва ша суд би на, Ва ша од лу ка или Ва ша уло га?**

Упи-са-ла сам се на Ака-де-ми-ју пе-смом Цве-та-је-ве:

*„Од-би-јам да би-вам*

*С не-љу-ди-ма, лу-да-ци-ма*

*од-би-јам да жи-вим.*

*С ву-ци-ма рав-ни-ца и ме-ђа*

*од-би-јам да пли-вам*

*на-до-ле стру-јом ле-ђа...”*

Во-лим да ми ве-тар ду-ва у ли-це, а да су ми обра-зи чи-сти. Во-лим и да гле-дам увис док пла-чем, да ми зе-мља не ис-пр-ља су-зе. И, ве-ро-ва-ли или не, бит-ке углав-ном до-би-јам. А имам и све ве-ћу вој-ску иза се-бе. Зна-те ли ко-ли-ко је ле-по кад ти сва-ки дан бар је-дан тих, скро-ман чо-век ка-же: „Жи-ва би-ла, де-те.” Не по њи-хо-вим ре-чи-ма, већ по скром-но-сти и сми-ре-но-сти тих љу-ди схва-тим да ни-сам слу-чај-но на свом пу-ту. Да сам им по-треб-на. Да ми жи-вот ни-је баш уза-лу-дан. Јој, ка-квих је ту те-ле-гра-ма би-ло кад је та-та умро, ко-ли-ка је то вој-ска то-плих љу-ди ко-ји су нам за-хвал-ни што их ни-смо из-да-ли. То је за-и-ста сре-ћа, ал’ ја не че-знем за сво-јом

сре-ћом, ја сам од оних што се не сми-ру-ју док око њих бук-ти не-прав-да, док љу-де уни-жа-ва-ју. Ка-жу, на са-хра-ни Ми-ло-ше-ви-ћу је би-ла „ни-жа кла-са". Па је-смо ли ми то гра-ђа-ни дру-гог ре-да за-то што се ни-смо на-кра-ли? Ја се по-но-сим што ми је та-та, та-кав ве-ли-кан, умро са 70 ди-на-ра у бу-ђе-ла-ру, са пен-зи-јом од 17.000, што је во-зио „аско-ну" ста-ру 26 го-ди-на. Јер и то све-до-чи ка-кав је он био чо-век. А ови ми-ја-чи и цве-ји-ћи ис-ки-ја-ће све па-ре што су на-мла-ти-ли без та-лен-та, и ко зна већ ка-ко, ис-ки-ја-ће бар у при-ват-ном жи-во-ту, јер не-ће има-ти по-ред се-бе оне ко-ји их во-ле и по-шту-ју као што ја во-лим и по-шту-јем сво-га оца.

Кад про-ра-ди мо-ти-ка глад-них, а не де-бе-ло пла-ће-ни бул-до-же-ри са за-па-да, е то ће би-ти ре-во-лу-ци-ја у ко-јој ћу ја уче-ство-ва-ти.

**• Уз све оста‌ло, Ви сте и ле‌па же‌на, чак би‌смо до‌да‌ли „опа‌сно ле‌па же‌на". Ка‌ко тај дар, тај жиг не‌бе‌ски, но‌си‌те кроз жи‌вот „на тој зе‌мљи"? И да ли та‌ква жен‌ска ле‌по‌та мо‌дер‌ног му‌шкар‌ца, из‌ну‌тра уз‌др‌ма‌ног, ви‌ше при‌вла‌чи или пла‌ши?**

Ижи-ве-ла сам све вр-сте ле-по-те на сце-ни. Знам ка-ко је бол-но но-си-ти крст На-ста-сје Фи-ли-пов-не, и ра-ди-је идем дро-ња-ва, са-свим не-у-па-дљи-ва. Уоста-лом, не-мам вре-ме-на да се ба-вим сво-јом ле-по-том. Имам су-ви-ше при-ја-те-ља, ин-те-ре-со-ва-ња, су-ви-ше пу-ту-јем и ра-дим. Му-шкар-ци ко-ји су ме во-ле-ли, чи-ни ми се, во-ле-ли су ме јер сам уме-ла да их во-лим, да кре-и-рам од њих оно што че-сто ни-су би-ли, да их ча-роб-ним шта-пи-ћем пре-тва-рам у ви-те-зо-ве, ју-на-ке... И пла-ши-ли су се мо-јих сно-ва, на-ро-чи-то ка-да их оства-ру-јем. Или по-нај-ви-ше мо-је осе-тљи-во-сти? Они бе-же од свих крај-но-сти, а ја сам рас-пе-та из-ме-ђу не-ве-ро-ват-не сла-бо-сти и осе-тљи-во-сти, и ја-чи-не ко-јом се са том сла-бо-шћу но-сим.

**• „Ка‌жу да се крај све‌та слу‌ти ка‌да се по‌ло‌ви ису‌ви‌ше при‌бли‌же је‌дан дру‌гом, по‌и‌сто‌ве‌те се до не‌пре‌по‌зна‌тљи‌во‌сти." Да‌нас у свет‌ском по‌рет‌ку не‌ма дру‌гог по‌ла, до‌ми‌ни‌ра уни‌по‌лар‌ни гло‌ба‌ли‌зам, а до‌ми‌нант‌на иде‌о‌ло‌ги‌ја пра‌ви збр‌ку пол‌но‌сти и ме‌ђу љу‌ди‌ма. Ипак, има ли на‌де за овај свет, за жен‌ску жен‌стве‌ност и му‌шку му‌жев‌ност?**

Све се ра-ђа из љу-ба-ви. Но-ви жи-вот, но-ва умет-ност, сво ства-ра-ла-штво по-ти-че од ди-вље-ња пре-ма жи-во-ту, а нај-за-ди-вље-ни-ји смо жи-во-том кад се за-љу-би-мо, кад

пре-ва-зи-ђе-мо гра-ни-це сво-га ја. Та-ко и пла-не-та мо-же ра-ђа-ти са-мо ако има ви-ше по-ло-ва. Глу-ма је, ина-че, упра-во уса-вр-ша-ва-ње ин-ди-ви-ду-ал-но-сти; код же-не је то вр-ста ње-не жен-стве-но-сти, код му-шкар-ца тип ње-го-ве му-жев-но-сти. У јед-но-по-лар-ном све-ту све је ма-ње жен-стве-них же-на и му-жев-них му-шка-ра-ца. Ваљ-да за-то што у јед-но-у-мљу сви по-чи-ње-мо да ли-чи-мо јед-ни на дру-ге. **<**

(Јул-август 2006)